

BLIŽAJO SE PRAZNIKI MIRU, kar je opaziti posebno v štacunah. Toda v svih narodov ga ni, kar priča posebno konferenca Združenih narodov v Lake Success. In ako bi prišeli tisti, ki je bil poslan na svet, da odreši človeštvo, spet med nas, bi videl, da se bille takratne vojne le malenkost v primeri z današnjimi. In videl bi v eni najbolji krščanski deželi na svetu zaloge atomskih bomb, o kakršnih pastirji v Betlehemu niti sanjati niso.

Olje v Saudi Arabiji ima z našo politiko veliko opraviti

Teritorij naših oljnih korporacij v kraljestvu Ibn Sauda je večji kot pa sta Kalifornija in Oregon skupaj. — Podkupnine po "ovinkih"

Delavci v velikih mestih, ki kupujejo bodisi jutranji ali pa večerni dnevnik, ne bodo v njemu nikoli brali, čemu je naša armada in posebno naše letalstvo ter mornarica že tako močna v Sredozemlju.

Gre se za olje.

In o takih rečeh veliki časopisi ne pišejo, ker so kontrolirani od istih interesov, kateri prevladujejo nad vsemi monopolimi v tej deželi.

Zavajalna propaganda
Morda se niti en odstotek četrtjih ameriškega tiska ne spominja, kako se je pokojni predsednik Roosevelt ustavil pod pritiskom oljnega monopolista ob Rdečem morju ter povabil na gestijo kralja Saudi Arabije in vse njegovo moško spremstvo (zene imajo v haremih). Bila je to pojedina zares — a v ozadju se je šlo za čimboljše koncesije ameriškim oljnim družbam.

Dobile so jih. Seveda ne zastonj. Američani so kralju Ibnu Saudu dokazali, da mu peseck v njegovi prostrani deželi nič ne koristi. Ampak Američani, ki so mojstri v čarovnjah celo veliko bolj kakor Arabci, pa lahko pod peskom dobe tekočino, ki bo njegovemu veličanstvu donašala ved kot vse drugo kar je doslej izjemalo od svojih podanikov.

Spretna propaganda, ki so jo oljni interesi vodili tu in v Saudi Arabiji, je uspela.

Anglija zasečena

Do našega umeševanja v oljne zaklade v Iranu, v Iraku in v drugih sredozemskih deželah je imela tam glavno besedo Anglija. A njena imperialistična sila je v minulih dveh vojnah toliko propadla, da ji ni kazalo drugega kot vse skupaj prepustiti, ali pa se obrniti za tovaršnjo na Zed. države. Slednje so priložnost sprejele in Anglijo iz oljne industrije že toliko izrinile, da ne ve kako si bi pomagala iz te stiske. Namreč, oljne družbe — celo njene — so v dolarskem bloku. In Anglija dolarjev nima.

Zed. države so torej sedaj gospodar vsega oljnega trga po svetu. Nobena izmed ostalih držav nima producijo naftnih izvirov tako urjene, da bi lahko stala na svojih nogah.

Nadaljevanje na 5. strani.)

KONCERT "ZARJE"

Cleveland, Ohio
NA ZAHVALNI DAN
v četrtek 27. novembra.
Pričetek ob 4. popoldne.

Boji v Franciji in Italiji kvarijo naši vladi načrt za zajezitev "komunizma"

General Charles de Gaulle, ki si je zasnoval novo gibanje za "rešitev Francije pred komunizmom", je nedavno povabil Zed. države in Anglijo v trozvezo proti Rusiji. Dejal je, da je slednja Franciji nevarnejša kot pa ji je bil Hitler. Opasna ji je ne samo od zunaj temveč posebno od znotraj radi njen "pete kolone" (komunistične stranke).

Leta 1944 je isti general Chas. de Gaulle v imenu francoske provizorične vlade sklenil s Sovjetsko unijo dvajsetletno zavezništvo, v glavnem proti nemški nevarnosti, ako se spet obnovi, in pa v splošno obrambo.

General de Gaulle je na ta svoj podpis pozabil in pogodbo z Rusijo zavrgel.

To je nov dokaz, da pogodbe med vladami nasprotujejo si interesov nič ne pomenijo. Dokler ti pogodba prija, drži; ko ti postane v napotje, kratko-malo pozabiš nanjo.

Komunisti v Franciji se boje, da de Gaulle snuje z ameriško pomočjo prevrat v reakcijo. Premier Ramadier, socialist, je izrekel enako bojazen. Ampak napoveduje vojno komunistom in gen. de Gaulleu. Nesreča s takimi režimi je, da napeljujejo vodo na mlin onega, ki ga najmanj marajo. Tako bo z Ramadierjem, če se prej ne umakne.

Pravi, da noče komunistične, ne de Gaullijeve diktature. To je verjetno. Večina francoskega naroda je noče, a je v tem položaju med dvema ognjem.

Ako se de Gaulle odloči za napad na komuniste, bo v taki civilni vojni imel nedvomno v smislu sedanje Trumanove politike vso podporo Zed. držav. In če se komunisti nasilno utrdijo v vladi, jih Trumanova administracija ne bo priznala, če, da mi smo samo za režime, ki pridejo z glasovnico na krmilo. Ustavili jim bodo dajatve, blokirali njena obrežja in alternativa bo ali komunizem ali fašizem. Slučaj Španije nas uči, da se bo naša vrla odločila za slednjega.

Enako je v Italiji. Komunisti bržkone lahko strmolagijo skupno s socialisti de Gasperijsko vladu. A Zed. države isti hip ustavijo vse posiljatve in ob enem pomagajo strmolagljivemu režimu z živili in z orožjem.

Naš državni tajnik to razume a vseeno hoče, da poskusimo svojo srčno neglede na posledice. Škoda, ker bo spojanje zmote prepozno prišlo.

VELIKE KOLIČINE ŽITA ZA NEMČIJO

Ameriške vojaške oblasti v Nemčiji so izračunalne, da je ameriške in britiske davkoplacalcev v petih mesecih stalo 300,000,000 v žitu za nasičevanje nemškega prebivalstva v njihovi coni. Ta vsota se nanaša samo na žito oziroma žitno moko, ki je bila poslana v Nemčijo. Stroški za druga hranila, ki se uvažajo v Nemčijo, so veliko večji.

ANGLEŠKI DEZERTERJI SE NOČEO VRNITI

Angleški obrambni minister A. V. Alexander je razkril, da je na Angleškem še vedno 21.000 britskih dezertirjev na prostem, ki se skrivajo po deželi. Cetudi je vladu naznana, da bo z dezertirji milo postopala, se

jih je doslej prijavilo samo 3.507 od preteklega januarja. Izgleda, da britski dezertirji ne dajo mnogo obljube vlade, ali pa se jim "na prostem" boljše godi kot se bi jim, ako se preda vojaškim oblastem.

TRGOVINSKI DOGOVOR Z ARGENTINIJO

Iz Argentine poročajo, da bo kmalu sklenjen dogovor med Ameriko in Argentino, ki bo baziral na trgovinski izmenjavi blaga. Argentina bo Ameriki posiljala žito, dobila pa bo železo, jeklo in industrijske stroje.

IGRANJE Z LOTERIJO V PARIZU

Francoska policija v Parizu je razvozljala uganko, zakaj ljudstvo plačuje lastnikom loterijskih listkov 20 odstotkov profita. Dognala je, da tisoč Fran-

Bogataši nimajo vsled inflacije še no- benih skrb

V tretjem četrletju tega leta je imela General Motors korporacija \$75,658,274 čistega dobička, ali 200% več kot v isti dobi prejšnjega leta. Ampak blaga je prodala samo 30% več nego lani v isti dobi. Kar pomeni, da so jih tolikšne profite prinesle podprtite njenih produktov.

Slično sliko predstavlja trgovina Macy v New Yorku. To je, kakov jih tu imenujemo, department store. Njen ravnatelj Harry Kullman je priznal, da so se cene v prodajalnah dvignile preko zaslužkov povprečnega delavca. Priznal je, da vsled tega dobički departmentnih prodajal rastejo, toda blaga prodajo manj kot so ga prej. Vzrok je, ker morajo odjemalci plačevati toliko višje cene. Kupujejo manj blaga, a stane jih več kot pred inflacijo. Isti ravnatelj omenjuje veleprodajalne je rekel:

"Prosperitet ne bo mogoče nadaljevati, ako bodo potrebčine dražje kot pa so dohodki povprečnega državljana."

Delavske plače pa so v razmerju z draginjo silno neenake. Izkušeni delavci v obrtnih industrijach, kot so n. pr. stavbni delavci raznih strok, mašinisti, tiskarji in nekateri drugi, prisnajo domov, ako so stalno upošljeni, povprečno kakih \$100 na teden. Mnogi izmed njih ne delajo stalno, ker spadajo njihovi poklici v sezonska dela. A stalno dobro plačani strokovni delavci, katerih je baje med 15 do 20 odstotkov, so vzlic temu saj kadar delajo, res dobro plačani. Ostalih 80 odstotkov pa se mora boriti z dneva v dan za obstanek.

Vrednost dolarja v nakupni ceni se je znižala v povprečni tedenski plači v zadnjih par letih nadaljnih \$5.

Tepeni so torej le "mali ljude", taki, ki delajo. Vsi, ki kaj prida prodajo, pa so na koncu. Publikacije, ki izhajajo pod pokroviteljstvom Wall Streeta, računajo, da se bodo dobički korporacij zvišali nad 17 milijard dolarjev ali več kot so bili še kdaj prej. To stanje ni naravno. Enkrat pride polom, in Wall Street se bo boljše pobrigal, kot se je leta 1929, da ne bo doživel propadov kot jih je takrat. A za "male ljude" ga ne briga.

Ako je številka v oklepaju na vašem naslovu nižja kot pa je tekoča številka Proletarca (vidite jo na prvi strani), pomeni to, da vam je naročnina potekla. Prosimo, da jo obnovite.

cozov poseduje ogromne vsote denarja, ki so si ga nagrabili za časa nemške okupacije in po znejne s profitarstvom na črnih tržiščih. Sedaj ne morejo pojasniti oblastem, kako in kdaj so prišli do tega denarja. Zato bantajo z loterijskimi listki, da bodo imeli izgovor, "da so zadeli na terno."

Dnevnih tiskov jih je oglasa za zmago "antikomunistov". V resnicni ni bil nikje izmed poraženih znak za aktivnega komunističnega. Pač pa jih je komunistična stranka podpirala in oni so jih v par slučajih vračali.

Kako bo UAW napredovala odsek, ko ima Reuther v nji vso moč, ne moremo preokovati. Vemo le, da nekateri izmed njih, ki so sedaj dobili vajeti v roke, v svojih mlajših letih niso bili demščari pač pa radikalci ameriškega kova. Predsednika W. P. Reuthera morda še sedaj označajo za socialista, dasi se je socialistični teorij le učil, ni pa bil v borbi za stranko.

Mi smo po svojih močeh pograditi unijo UAW in upamo, da ji izid njene minule konvencije ne bo v pogubo. Prejšnjega večina je postal mapljina in obratno. In kakor sta delali obe skupaj prej druga poleg druge, tako lahko delujeti za unijo tudi v bodoče.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

V Washingtonu senatni vojni odsek še preiskuje, kako so nas vojni uradniki skupno z vojnimi kontraktorji goljufali v vojni. Ta komedija se vrši v presledkih že več let. Začela se je pod Trumanom, ko je bil on senator in ga je doletela čast biti predsednik tega odseka. A ne pod njim, ne pozneje, ni še nikje izmed milijonarskih goljufov šel v ječo. Kvečemu, da je bilo nekaj predpostavljenih (v nadomestilo za svoje "višje") kaznovanih na nekaj globe in na par mesecev zapora, a ob enem so bili suspendirani te kazni. Vedeni smo trdili: Roosevelt je lahko še tak poštenjak, toda njev rek, da v tej vojni ne bo nihče postal milijonar, je bil kakor da bi vodo izliv v rešeto.

Ameriška propaganda v Trstu je proti Jugoslaviji izredno ostra. V prvi vrsti kajpada zoper Slovenia. Američani zatirali socialistični pokret ko je bil član Jugoslovanske predvojne vlade in bi ga sedaj če bi imel moč. A njegovi shodi, ki jih ima oziroma jih je imel pri sv. Vidu, pri sv. Stefanu, pa v Jolietu itd., mu ne bodo prinesli drugega kot nekaj dolarjev. Jugoslavije s svojim blufarstvom ne bo več spravil podse. Tega se zase zaveda. A vendar še upa. Zato tolikšna želja vseh takih hujščev, da naj se Amerika čim prej vrne na Sovjet, nekaj je moral ven iz slovenskega Rima". Dr. Krek se je zaganjal v Rusijo, mailil po Titu in si predstavljal, da će bo govoril "socialistom" (nakonji ne bi bil komunist), pa bo nekaj dosegel. Dr. Krek je imel tam govor in svoja razmotrivanja izvajal tako kot da predava socialistom. V Jolietu jih še nikoli ni bilo. Ce je kdo imel ozimed na rojakov priseljil tja in bil označen za "rdečkarja" (takrat še ni bilo komunistov), je bilo to brž sporočeno delodelalcu in tak načelcu je moral ven iz "slovenskega Rima". Dr. Krek se je zaganjal v Rusijo, mailil po Titu in si predstavljal, da će bo govoril "socialistom" (nakonji ne bi bil komunist), pa bo nekaj dosegel. Dr. Krek je imel tam govor in svoja razmotrivanja izvajal tako kot da predava socialistom. V Jolietu jih še nikoli ni bilo. Ce je kdo imel ozimed na rojakov priseljil tja in bil označen za "rdečkarja" (takrat še ni bilo komunistov), je bilo to brž sporočeno delodelalcu in tak načelcu je moral ven iz "slovenskega Rima". Dr. Krek se je zaganjal v Rusijo, mailil po Titu in si predstavljal, da će bo govoril "socialistom" (nakonji ne bi bil komunist), pa bo nekaj dosegel. Dr. Krek je imel tam govor in svoja razmotrivanja izvajal tako kot da predava socialistom. V Jolietu jih še nikoli ni bilo. Ce je kdo imel ozimed na rojakov priseljil tja in bil označen za "rdečkarja" (takrat še ni bilo komunistov), je bilo to brž sporočeno delodelalcu in tak načelcu je moral ven iz "slovenskega Rima". Dr. Krek se je zaganjal v Rusijo, mailil po Titu in si predstavljal, da će bo govoril "socialistom" (nakonji ne bi bil komunist), pa bo nekaj dosegel. Dr. Krek je imel tam govor in svoja razmotrivanja izvajal tako kot da predava socialistom. V Jolietu jih še nikoli ni bilo. Ce je kdo imel ozimed na rojakov priseljil tja in bil označen za "rdečkarja" (takrat še ni bilo komunistov), je bilo to brž sporočeno delodelalcu in tak načelcu je moral ven iz "slovenskega Rima". Dr. Krek se je zaganjal v Rusijo, mailil po Titu in si predstavljal, da će bo govoril "socialistom" (nakonji ne bi bil komunist), pa bo nekaj dosegel. Dr. Krek je imel tam govor in svoja razmotrivanja izvajal tako kot da predava socialistom. V Jolietu jih še nikoli ni bilo. Ce je kdo imel ozimed na rojakov priseljil tja in bil označen za "rdečkarja" (takrat še ni bilo komunistov), je bilo to brž sporočeno delodelalcu in tak načelcu je moral ven iz "slovenskega Rima". Dr. Krek se je zaganjal v Rusijo, mailil po Titu in si predstavljal, da će bo govoril "socialistom" (nakonji ne bi bil komunist), pa bo nekaj dosegel. Dr. Krek je imel tam govor in svoja razmotrivanja izvajal tako kot da predava socialistom. V Jolietu jih še nikoli ni bilo. Ce je kdo imel ozimed na rojakov priseljil tja in bil označen za "rdečkarja" (takrat še ni bilo komunistov), je bilo to brž sporočeno delodelalcu in tak načelcu je moral ven iz "slovenskega Rima". Dr. Krek se je zaganjal v Rusijo, mailil po Titu in si predstavljal, da će bo govoril "socialistom" (nakonji ne bi bil komunist), pa bo nekaj dosegel. Dr. Krek je imel tam govor in svoja razmotrivanja izvajal tako kot da predava socialistom. V Jolietu jih še nikoli ni bilo. Ce je kdo imel ozimed na rojakov priseljil tja in bil označen za "rdečkarja" (takrat še ni bilo komunistov), je bilo to brž sporočeno delodelalcu in tak načelcu je moral ven iz "slovenskega Rima". Dr. Krek se je zaganjal v Rusijo, mailil po Titu in si predstavljal, da će bo govoril "socialistom" (nakonji ne bi bil komunist), pa bo nekaj dosegel. Dr. Krek je imel tam govor in svoja razmotrivanja izvajal tako kot da predava socialistom. V Jolietu jih še nikoli ni bilo. Ce je kdo imel ozimed na rojakov priseljil tja in bil označen za "rdečkarja" (takrat še ni bilo komunistov), je bilo to brž sporočeno delodelalcu in tak načelcu je moral ven iz "slovenskega Rima". Dr. Krek se je zaganjal v Rusijo, mailil po Titu in si predstavljal, da će bo govoril "socialistom" (nakonji ne bi bil komunist), pa bo nekaj dosegel. Dr. Krek je imel tam govor in svoja razmotrivanja izvajal tako kot da predava socialistom. V Jolietu jih še nikoli ni bilo. Ce je kdo imel ozimed na

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE
NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpogosteje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki takojčega teden.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Amerika z ekonomsko vojno proti sovj. bloku zapadu ne bo mogla koristiti

Kongres ima pred sabo predlog administracije za takojčino dovoljev vsote 597 milijonov dolarjev v nujno pomoč Italiji, Franciji in Avstriji. Na zasedanju po novem letu pa bo imel kongres pred sabo vladni načrt za odobritev nadaljnih 16 do 20 milijard dolarjev v pomoč vladam, katere so se izrekle za takozvani Marshallov načrt.

Ta naš relief je političen. Njegov namen je zapreti pomikanje železnemu zastoru proti zapadu.

In pa oslabiti dežele pred tem "neprodirnem" zastorom gospodarsko in politično s pomočjo notranjega umeševanja naše diplomacije, s sodelovanjem bivših "demokratskih borcev", ki so pobegnili iz dežela sovjetskega bloka, z ekonomskimi sankcijami in s financiranjem raznih "osvobodilnih" gibanj, ki rujejo proti preobražanju na Poljskem, v Jugoslaviji, Romuniji, Bolgariji, na Madžarskem itd.

Naša vlada trdi, da se bo z našimi dajatvami zapadni Evropi pomagalo stopiti na svoje noge v "štiretki", ki smo ji jo začrtali. S tem bo zapadna Evropa rešena pred komunizmom, njene dežele bodo svobodne in ljudstvo bo deležno vsega kot sedaj v Zed. državah.

Dopisnik čikaških Daily News, Paul R. Leach, poroča iz Washingtona, da so sicer vsi merodajni kongresni in senatorji proti komunizmu in za "stlačenje Rusije v varno steklenico", a vendar mnogi izmed njih dvomijo, da bo Trumanova-Marshallova politika sploh kdaj dosegla svoj namen. Saj na Kitajskem in Grškem nismo doslej dosegli še nič drugega kot potrošili veliko stotin milijonov v zavarovanju reakcionarnih režimov. Toda obrožene opozicije hiti z našim orožjem pod vodstvom naših častnikov nismo mogli še streti ne na Kitajskem in ne v Grčiji.

Kaj, če bodo ameriške dajatve prav tako jalovo delovali v zapadni Evropi?

Angliji smo dali blizu štiri milijarde dolarskega posojila. A je v sled dveh dolgotrajnih vojn in radi razkrjanja britskega imperija danes v težji krizi kot pa je bila celo med vojno.

Franciji smo že veliko pomagali, posebno pa Italiji. In Avstrijo vzdržujemo, ravno tako anglo-ameriški del okupirane Nemčije. In pomagamo Turčiji ter drugim deželam, ki jih hočemo braniti bodisi pred vnanjo ali pa notranjo "komunistično agresivnostjo".

V slučaju, da naše nadaljnje milijarde v pomoč Franciji, Italiji, Angliji itd. ne bi zaledle, kaj se zgodi?

To je vprašanje, s katerim se člani merodajnih odsekov se natne in poslanske zbornice največ ukvarjajo.

Z novimi in z že izplačanimi vsotami bi znašale naše dajatve po tem proračunu okrog 31 milijard dolarjev. To pride na vsako ameriško družino — po vladnem računanju za "pomoč našim prijateljicam v Evropi in v Aziji, do leta 1951 \$862.92. Namreč toliko bo moralna vsaka družina povprečno prispevati za kritje teh izdatkov. Ako izračunamo to obveznost na vsakega posameznika, bi prišlo teh stroškov na vsakega, bodisi na odraslene kot na otroke, \$215.73.

Te številke navaja omenjeni Paul R. Leach, ki piše v konsermativne, ne v kake radikalne liste.

Ker imamo poleg teh tudi čezdalje večje stroške z oboroževanjem doma, in z oboroževanjem armad v latinisti Ameriki, griske in turške armade, si lahko predocimo, kaj nas čaka, če se Trumanova doktrina in Marshallov načrt ne obneseta.

Truman bi rad, da kongres zajezi doma inflacijo in draginjo, a ob enem vodi svojo politiko, da se vzroke tega zla povečuje. Tudi še tako reakcionarni ekonomski večščaki, ki so zasiščani pred zborničnimi odseki, si ne upajo reči, da s to politiko ne spravljamo naše dežele v nevarnost. Če ne bo šlo po načrtu, je možno — drugi pravijo, da je verjetno, in tretji, da je neizbežno za Zed. države zabit v svoj lastni polom.

Ako pomislimo, da moramo ves naš medvojni dolg plačati — in plačati ga morajo producenti — svojega in tistega, ki ga plačujejo bogataši — potem plačati še te dolgove, oziroma "posojila" in nikjer še ni videza, da smo s to politiko dosegli še kaj prida dosegli — potem so naši državniki, ako jim je kaj za dalekvindost in koristi svoje dežele, lahko zaskrbljeni in v dvomih.

V posebnem kongresnem odseku, ki se peča samo s problemom pomoči ujutri deželam, je vprašal senator Lodge trgovskega tajnika Harrimanu, čemu naša vlada ne nastavi "ekonomski piščilo" Rusiji in njenim satelitkam na prsa.

Locde je namreč argumentiral, da zalačamo Rusijo in njene satelitke z vse sorte materialom in ob enem kupujemo od nje na milijone vrednosti več kakor mi nji prodamo.

Harriman, ki se je naučil veletrgovskih mednarodnih poslov v družbi wallstreetovih multimilijonarjev, je odgovoril, da vlada naše dežele ne veruje v "žezele zastore". Če bi, potem bi zaprisa z njim meje vsem vladam, ki ji niso naklonjene.

To se pravi, mi navidezno ne postavljamo nikakršnih umetnih ograj. Ampak — in Harriman je to povedal diplomatično — ne tako naravnost kakor je tukaj napisano, da mi že imamo ekonomsko vojno z USSR in njenimi zaveznicami. Sovjetska vlada n. pr. bi rada v Zed. državah kako milijardo ali dve krediti, ker nujno potrebuje strojev in drugih takih stvari, kakršne rabi v pospeševanju svoje obnove. Ker ga ni dobila, je poslala sem kolitino zlata, ter ga nam prodala za dollarje, z njimi pa kupila kar je že mogla. Odslej se ji več ne pošila ničesar takega, kar bi ji pomagalo v "vojnih namenih". In lahko bi Harriman še dodal, da smo s spremno našo diplomacijo ter silo, ki jo posedujemo, onemogočili

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

V par mojih zadnjih "Razgovorih" sem omenjal lepe topie jesenske dneve, kar je sedaj na žalost samo še zgodbina. Ne samo da sem moral sneti mojo naravninsko suknjo iz zapsrednega obesala, ampak tudi v delavnici, kjer prebijem največ svojega časa, so zaenkrat minili tisti mirni dobrni časi.

Zaposlen sem namreč v obrti, katere izdeluje ženske kožuhe, in kot je že stara navada z nežnim spolom — se spomnijo na svoje kožuhje sile isti dan ko začnajo mazli vetrovi ter ko pada prva snežinka. In takrat se zbera prične. Dobro je samo to, da točka ne traja predolgo.

Imam tudi prijatelje, kateri me časih malo popraskajo, kot na primer moj prijatelj in moj bivši sosed Janez Olip, kateri se je zadnjo pomlad preselil dol v sončno Californijo. V svojem pismu piše: "Jaz ne vem kako se ti počutiš. Ali kadar boš ves zmernjen drvil na kolodvor, da vjemš vlak 5:22 — in kadar se boš ves lačen drsal po ledu na potu domov, ter kadar boš natikal svoje 'ear muffs' na ušesa in potiskal svoj klobuk, da ga ledeni veter ne odnes, takrat se spomni name . . ." Res fleten fant, kajne!

Ali ni sam on. Moja hčerka, katera se že zadnja dva meseca nahaja v Mexico Cityju mi piše:

"Tukaj je čudovito lepo v toplo. Once sije vsak dan in če je kdaj nekoliko dežja, traja samo malo časa." Sedaj hodi v šolo v mehiško univerzo in po njenih pismih se nji zelo dopade. V svojih zelo obširnih pismih piše o umetniških razstavah Alfaru Siqueiros in Jose Clementu Orozco v Belles Artes, o delavskih organizacijah ter sedanjem zborovanju UNESCO. Ta svetovna organizacija zboruje sedaj v Mexico Cityju.

Med drugim mi hči tudi piše, da so cene, katere so bile zadnja leta za turiste zelo pretirane, s tem mislim razne hotele itd., padle, ter da je s tem dana načadnemu ameriškemu turistu za cenejše počitnice v Mehiki boljša prilika. Istotko je tudi bolezni goveje "smrkavosti", katera je silno razsajala zadnje leto in napravila mehiški ekonomiji ogromno škodo, sedaj zatrta.

Naše aktivnosti

V nedeljo 9. novembra sem se udeležil konference zastopnikov društev in klubov Prosvetne matice v Waukeganu. Bila je zelo dobro obiskana in ena najzanimivejših kar sem jih še posetil. V kratki dobi zborovanja smo razpravljali in ukrepali o najrazličnejših stvarih. Glavna točka seveda je bilo vprašanje našega glasila Proletarca. Zborovalci so sklenili, da se v bližnji bodočnosti, to je v pomladini, aranžira nekaj priredb v pred listu in naši propagandi. Bilo je sklenjeno, da bodo waukeganski poti tudi milwaški delegati priporočili svojim društvom, da se s takoj akcijo prične. Zborovalci so bili mnenja, da je tak korak potreben ne samo radi našega lista ampak potreben tudi zato,

da naše napredno kulturno delo med slovenskimi delavci v Ameriki ne zamre. Konferenca upa, da druge večje slovenske naselbine napravijo iste korake.

ZASTOPNIK SLOVENSKE ZADRUGE

Zastopnika Slovenske zadruge v Waukeganu sta podala zelo zanimivo poročilo o njih delu na zadružnem polju. Povedala sta, da se njih zadružna združila v mesecu januarju z drugo bratsko zadružno organizacijo, in s tem bo njih nakupovalna moč zelo povečana. Njunemu izvajjanju je konferenca zelo pozno sledila. Waukeganski rojaki so na pravem potu, kajti edina pot za svojo trgovsko neodvisnost leži v zadružništvu. Le žal, da je o tem tako važnem predmetu med nami tako malo zanimanja.

Tajnik konference sodrži Louis Zorko je omenil potrebo zbiranja vseh napredno mislečih slovenskih delavcev. Sugestiral je, da naj se v bližnji bodočnosti sklice v tem smislu se stanek vseh liberalno in socialistično mislečih ljudi. Dejal je: "Potreba je velika. Ne samo bližajoče predsedniške volitve, ampak nevarnost nove svetovne vojne, v katero nas tira reakcija, nam nalaga potrebo takega sestanka. Ob enem bi pa tudi utrdili naše stališče." O tem se

Kako to, da se toliko navdušujejo za propagando slovenske in hravtske reakcionarne katoličke duhovščine nekateri taki Jugoslovani, ki so včas udrihali po nji in pozdravljali vsako zmagajo, kjer koli na svetu se je dogodila nad klerikalizmom, to mi nikakor ne gre v glavo?

Ali se kdaj vprašajo samega sebe, da li so bili v napačnem takrat ali so sedaj? Kajti nemogoče je, da bi bili v obeh, na sprostojočih si slučajih, na pravoti!

Tole mi ne gre v glavo?

PRIPOVEDNI DEL

VLADIMIR NAZOR:

NOVELE

Angel v zvoniku

Konec.)

V pritlični sobi je sedel za mizo stari župnik z očali na nosu in bral iz debele knjige s črnim platnicami in zlato obrezo.

— Kaj se je pripelto, cerkovnik? — vpraša, gledaje vame.

— Saj vidite! V cerkvi sem imel opraviti, ta pa se je zmuznil v zvonik, vzpel na lestev in prijet za vrv malega zvona. Ko bi padel, bi se ubil.

— Cigav pa je ta otrok?

— Sprašujem ga, pa samo joka. Ko sem ga našel, je bil že ves prestrašen. Mogoče zaradi netopirjev.

Zupnik me je stisnil k sebi; postavil me je med kolena; pogladil me je po glavi.

— Pomiri se, dečko. Ne jokaj! Na, tole knjigo! Vsa zlata je. In tudi podobne si malo oglej! Tako! Tule je še ena. Tvoja bo. Hočeš?

— Prosim. Potem je župnik dvignil glas.

— Katina, pridite sem. Pristopila je priletna ženica, ki je s krpo brisala veliko žlico.

— Poznate tegale otroka?

— Kako ga ne bi poznala? Saj ste ga sami krstili, Don Roko, pet let bo tega.

— E, kako bi pomnil vse otroke, ki sem jih krstil! — se je nasmehal.

— Sjor — Petrov sin je.

— Vlado!

In župnik me je posadil na koleno.

— Dragec, kaj si pa iskal v zvoniku?

Tisti trenutek sem ogledoval podobico nekega angelja z velikimi krili in plamencim mečem v rokah. Oči sem imel še polne solz in od časa do časa sem še pomalen htel, toda pri srcu mi je bilo že laže. Prav dobro sem se počutil na župnikovih kolenih.

— Angela, — sem dejal.

— Kakšnega angelja?

— Tistega, ki prihaja z nebes z zlatim kladivcem in tolce žnjim po "Vnuku".

Cerkovnik in žena sta se zasmajala in navalila z vprašanji. Toda samo župniku se je posrečilo izvedeti od mene vse.

— Povejte mu vendar, odokd ti udarci. Novo budilko z zvoncem in kladivcem imate. Mogoče bo malček razumel. Ali naj jo prinesem? — je ženica govorila župniku.

— Ne! — je odgovoril.

Potem mi je dejal:

— Ali si ga res videl?

— Sem. Enkrat, samo enkrat. Od daleč. Ko se je spuščal v zvonik. Cemu prihaja? Cemu namaha po zvonu?

— Da oznanja ljudem, kaj naj delajo ves božji dan.

— Kako?

HVALA P. BENEDICTU

Tudi Peter Benedict je povabil urednika tega lista, naj pride z ženo na počitnice v California.

Pravi, da bosta na njegovem domu deležna vse postrežbe in lahko ostaneta tam kolikor časa bosta hotela.

Skoda, da se clovek takih vabila ne more poslužiti.

Dalje Peter piše, da je bila njegova žena vsled ponesrečbe 33 dni v bolnišnici in da ji grezdravlje na bolje.

Želim o nji čimprejšnjega okrevanja in obema najboljše.

FREDERIC HOUSTON:

REŠITELJ

Zgodba iz velikega sveta

V hotel sta stopila dva elegančna gospoda. Vratar jima je uslužno stopil naproti.

— Napovedana sva, — je vzvisele rekel višji gospod.

— Ah, ali imam čast z mistrom Melljem?

— Da.

Vratar je z velikanskimi prikloni povedel oba gospoda v ravnateljevo sobo.

— All right, — je rekel mister Mellly po kratkem pomenku. "Za vaš hotel plačam milijon. Toda pod pogojem, da lahko prve štiri dni še preklicem kupčijo. Dotlej bi rad pregledal promet in poslovanje v hotelu, da se prepričam, ali se mi kupčija izplača. Milijon shranim v vaši banke in če po štirih dneh ne preklicem kupčije, lahko milijon dvigne."

Hotel je kar žarel od sreče. Mister Mellly je zasedel ravnateljsko mesto. Mimo tega se nič spremenilo in gostje so na tihem vzel na znanje, da je mister Mellly postal ravnatelj.

Tretji dan zarana pa je goste čakalo neprijetno presenečenje. Vratar, ki je imel nočno službo, je zjutraj na smrt bled razodel, da so se ponoco vtihotapili v hotel neznani zločinci, oplenili hotel blagajno in pobrali gostom dragotine iz safov.

Mister Mellly je sklical goste in jim oznanil neprijetno novice.

Preiskava se je takoj začela, vendar ob vsega početka ni nakažala nobenih sledov. Vratar, ki je imel nočno službo, je zjutraj na smrt bled razodel, da so se ponoco vtihotapili v hotel neznani zločinci, oplenili hotel blagajno in pobrali gostom dragotine iz safov.

Mister Mellly je sklical goste in jim oznanil neprijetno novice.

Stopila sva iz hiše.

— Kaj je zopet napravil, gospod župnik? — je vprašala mati, čim naju je zagledala.

In ko ji je vse povedal kako in kaj, je začela tožiti.

— Čuden otrok je. Vse bi rad

videl, vse vedel. Ne igra se brezkrbo kakor drugi otroci. Močno se bojim, da bo kasneje zašel na stranpotu. Pravijo, da taki otroci pozneje zaidejo.

Zupnik pa jo je zavrnil:

— Nikar se nič ne boje zanj, gospa. Karkoli se bo zgodilo z njim, vedno bo eden tistih, ki verujejo v Boga in v njegove angle.

— Dame in gospodje! Za tatoi zaenkrat nimamo nobenih sledov. Rad bi pa nekaj nasvetoval. Jaz sem predstavnik velike zavarovalnice in sem pripravljen zavarovati blagajno v vsem imetkom pri volumni, in sicer lahko sklenim pogodbo z dva tedna starim datumom. Vsi, ki ste prizadeti, izpolnite prijave v vplačate enoletno zavarovalnino, pa bomo skodo priglasili šele potem, ko boste imeli zavarovalne police že v rokah.

Gostje so bili osupli. Brž nato pa so prav navdušeno sprejeli nasvet.

— Toda, kako boste dokazali, da ste pogodbo z nami sklenili že pred dverma tednom, ako boste pogodbo odpolnili šele zdaj? — je vprašal nek starejši pikolovec.

— To pa kar meni prepustite, — je rekel zastopnik zavarovalnice. "Nikoli nisem imel navade, da bi dnevno in sproti obračeval o sklenjenih pogodbah. Zato tudi to pot ne bo nič sumljivega, ako pošljem svoji zavarovalnici dva redna stare prijave."

Pogodba je bila sklenjena. Kajpada je zdaj že sleherni gost še kaj zaslužiti in je priglasil kar najvišjo vsoto. Rešitelj je izpolnil prijave, pobral denarce in gostje so se pomirjeni razšli.

— Koliko je čistega dobička?

— Tri sto tisoč.

— Kupčija ni bila slaba.

— Vrh tega pa spodobna! Vse, kar sem bil pobral iz blagajne, sem tja spet vrnil. Noben gost ni oškodovan. Samo zavarovalnino so izdatno plačali. Mislim pa, da te reči ne bodo obešali na veliki zvon, ker bi po takem morali vse priznati, da so hoteli zavarovalnico ogoljufati.

Drugi dan sta sedela v oddelu mednarodnega ekspresa dva elegantna gospoda in mirno vleka vsak svojo pipico.

— Koliko je čistega dobička?

— Tri sto tisoč.

— Kupčija ni bila slaba.

— Vrh tega pa spodobna! Vse, kar sem bil pobral iz blagajne, sem tja spet vrnil. Noben gost ni oškodovan. Samo zavarovalnino so izdatno plačali. Mislim pa, da te reči ne bodo obešali na veliki zvon, ker bi po takem morali vse priznati, da so hoteli zavarovalnico ogoljufati.

Razprodajo koledarja v naselbini Canonsburg-Strabane, Pa., je letos prevzel Jacob Pavčič, tajnik društva št. 138 SNPJ. Dobil je za to koledar tudi precej oglašev.

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

— Razprodajo koledarja v naselbini Canonsburg-Strabane, Pa., je letos prevzel Jacob Pavčič, tajnik društva št. 138 SNPJ. Dobil je za to koledar tudi precej oglašev.

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

— Razprodajo koledarja v naselbini Canonsburg-Strabane, Pa., je letos prevzel Jacob Pavčič, tajnik društva št. 138 SNPJ. Dobil je za to koledar tudi precej oglašev.

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

— Razprodajo koledarja v naselbini Canonsburg-Strabane, Pa., je letos prevzel Jacob Pavčič, tajnik društva št. 138 SNPJ. Dobil je za to koledar tudi precej oglašev.

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek v tiskovni sklad. Ob koncu pisma pravi: "Iskrene poždrave uredništvu, upravnosti in čitatev."

Mary Marinšek, Gallup, N. Mex., je poslala tri celoletne obnovljene naročnine in novo naročnino v Jugoslavijo od Jennie Marinšek za njenega brata. In ob enem je poslala prispevek

★ ★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★ ★

KRIZE IN SLOVANI

Piše Joseph Kotar, Detroit, Mich.

Ce vzameš v roke časopis ali pa poslušaš radio, vedno slišiš o eni ali drugi svetovni krizi, lakoviti in gonji proti organiziranemu delavstvu. Listi pišejo o ameriški dobrosrčnosti, o veliki "podpori", katero dajejo Grčiji, Angliji, Kitajski, Italiji in Nemčiji itd. Za naše slovanske vojne zaveznike pa nimajo niti dobre besede več.

Grčija je dobila sorazmerno več kot katera druga država take "podpore" iz Anglije in Amerike, toda grško ljudstvo je vedno v slabšem položaju in kriza se stalno poostrojuje. Isto je z Anglijo, Kitajsko, Italijo in Francijo. Posojilo za posojilom ni zaledlo čisto nič v teh državah, kar je nekaj zelo čudnega, posebno če pomislimo, da si slovanske države pomagajo brez teh posojil, da se življenski standard v slovanskih državah počasi toda stalno izboljšuje.

Tukaj vidimo nepobitne kontradikcije in pouk, če hočemo pogledati tem stvarom do dnu, če se hočemo iz teh kriz naučiti in spoznati prave temeljne vzroke, kar bom v svoji skromni zmožnosti poskušal dokazati v tem članku, pa bomo lagije podučili tudi druge, ki ugibajo o vzhodnih teh kriz.

"Pomoč," katero dobivajo v roke protijudski elementi v Grčiji, Italiji, Angliji, Franciji in Kitajski, ni bila niti namenjena revnim slojem, tistim, ki gladujejo. Od posojil, katero te države dobivajo, niso doslej niti bodo poslej, koristile revnim slojem, ker so vsa ta posojila diktirana od strani imperialističnih bankirjev in trustov, da bi s takovano "finančno pomočjo" dobili popolno gospodarsko in politično kontrolo.

Režimi, ki sprejemajo ameriško "pomoč", nimajo ničesar skupnega z ljudstvom, pa zato in poglavito zato dobivajo posojila iz Amerike. Če bi vlade v slovanskih državah bile istega značaja, bi ravno tako in brez najmanjših težav dobivale posojila v Ameriki pod istimi pogoji, to se razume, česar pa ljudske oblasti nikakor ne smejte dovoliti, da bi tudi sedaj po zlomu Nemčije in Italije zopet padle v gospodarsko odvisnost od tujih izkorisčevalcev. To je pravi vzrok silovite jeze na Slovane, ki si tudi brez zunanjega pomoči građijo industrije, ki so tem ljudem najbolj potrebne za boljše življenje.

Potem so še drugi razlogi za jezo nad Slovani, toda niso tako važnega pomena, pa vendar so tesno povezani z gornjimi. Prvič, Slovani so danes združeni in kot taki niso ved na razpolago za medsebojne vojne. Drugič, slovanski narodi so se po prvi svetovni vojni marsikaj naučili v znanstvenem in političnem oziru, zato so danes najmočnejša sila za vzdrževanje miru, najglasnejši zagovorniki socialnih pravic, kar ni po volji tisočletnim zatiralcem Slovanov. Slovani so doživelji tako velik duševni preporod, da so daleč prehiteli ostale evropske narode, ki so se smatrali za neka višja bitja, za malji kulturne itd.

SANS stoji pred zelo važno izobraževalno nalogo in jo tudi pravilno izvršuje, ko povdaruje delovanje za svetovni mir, za sporazum med Ameriko in slovanskimi državami. Vsi vemo, da so vojne nepotrebitne in izgubne. Kaj so vojne prinesle Nemcem, ki so po vseh "velikih zmagh" danes na beraški palici? Ali je ogromni imperij Velike Britanije prinesel kakšne koriste povprečnemu Angležu? To si naj zapomnijo nasprotiniki SANS-a in miroljubnih slovanskih narodov, predno se podajo v službo vojnih podžigalcev!

SLOVENE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWNDALE AVENUE
CHICAGO, 23, ILLINOIS

Henry Wallace je svaril in opozarjal na napake, katere se dogajajo pod kinko "pomoči" sestrinanim državam. On zahteva, da se tem revežem da pluge in poljedelske stroje, semena in živež, ne pa morilnega oružja za bratomorne vojne, ker taká politika vodi v tretjo in se strašnijo vojno, v fašizem ali celo v iztrebljenje vsega človeštva.

Nekaj o tem in onem iz (bivše) trdnjave demokracije

Deirčit, Mich. — Vinska trgovina, ki jo je priredila podružnica SANS-a št. 108 je zelo dobro izpadla v vsakem oziru. Udeležba je bila obilna. Tato in uzmocivje je prislo več kot pa smo jih pricakovali. Kradli so vsi — stari in mladi. Se vaški čuvaj se je nalezel te bolezni in potegnil za sabo tudi vaške skriva. Sodnik je edini, ki je postal na svojem mestu, pa ne zato, da bi dajal drugim vzgled ampak radi tega ker ga nočebole. Vedel je, da bi ga takoj ujeli, če se bi pridružil drugim uzmocivem. Upam, da ste bili vsi zadovoljni, čeprav je bil sodnik v marsikakem slučaju prestrog.

V imenu SANS-a podružnica št. 1 in 108 se vam vsem najlepše zahvaljujem, kajti brez obilnega poseta ne bi bilo dosti uspeha. Ob enem ste si obudili tudi spomenik, moramo vse na delo.

troitu potrebujemo nov Slovenski narodni dom. Sedanji je za vsako — tudi majhno prireditve — premajhen. Za nov dom se deluje že dolgo vrsto let. Sedaj je domov odbor prepričan, da se želja nas vseh v Detroitu tudi uresničila. Vsi tisti, ki še nimate delnje, ste prošeni, da jih kupite. Ako si hočemo postaviti ta spomenik, moramo vse na delo.

Volitve v Detroitu 4. novembra so za delavce kot ponavadi slabo izpadle. Za to je skrbelo kapitalistično časopisje, radio, cerkev in vse drugo kar nasprotuje napredku. Novozvoljeni župan je že v kampanji povedal, da ako zmaga, bo uveljavil "law and order" v stavkah. Delavci so bili s tem v naprej obveščeni, da bo zastopal interes izkorisčevalcev. A je bil vseeno izvoljen, z glasovi delavstva seveda. To dokazuje, da se niso delavci v preteklih letih nič naučili včlan batinam, ki padajo po njih z vseh strani.

Kapitalistom ne zamerim, kajti oni ščitijo svoje monopole, zamerim pa delavcem, ki se pusti vjeti v nastavljenje banjke. Danes se prilepi kandidatu, ki je za delavske pravice, pečat komunistu in vse je potem proti njemu: delavci, srednji sloj in tisti, ki to strašilo obesajo v radio in v časopisje. Vse izgleda, da se bodo morali delavci učiti "the hard way" kot piše L. A. v "T. & T."

Konvencija unije avtih delavcev (UAW), ki se je vršila minuli teden v Atlantic Cityju, je bila tragedija frakcijske borbe. Zmagala je skupina, nazivana za Reutherja, pod vodstvom W. P. Reitherja. Glavni voditelji te unije, ki so jo v pričetku že rešili pred nazadnjstvom in konserativci, so bili na tej konvenciji izrinjeni in nadomeščeni z Reutherjevimi ljudmi. Taki boji pustne navdih za seboj okostjak, okrog katerega bomo moral najbrž graditi novo organizacijo UAW, ko se bo enkrat polegel "lov na copernice" (witch hunting), ki sedaj besni po deželi.

CIO je organiziral ogromno množico delavcev, toda vzgojil je le malo voditeljev v progressivnem duhu. Zato smo danes kot čreda brez pastirja. Naši voditelji so skoraj vsi za "free enterprise" in za "naš način življenja", pa če ima uboga para kaj jesti ali ne. Oni so siti, drugi so jim deveta brig. Delavci bodo morali odpriaviti visoke plače svojih voditeljev za toliko časa, da jih bodo tudi delavci deležni. Dokler se to ne zgodi, ne bomo imeli iskrenih voditeljev, kajti oni gledajo le za visoke plače in delujejo za starci.

Novo geslo: "Manj jeftine in delajo več" je tudi pasja logika. Kajti usišujejo jo tistim, ki so vselej inflacije ter vedno večje draginje že sedaj toliko prizadeti, da si morajo pritrugavati. Ako gospodje mislijo, da tega stanja še nimamo dovolj, pa najcene še bolj zvišajo in ostalo jih bo vse, tudi delavski okostjak.

Ameriški delavci so dobre duše. Radi si odtrgajo grizljaj od svojih ust, ako so uverjeni, da bi s tem res pomagali lačnim v razigrani šlirom sveta. Toda pri vsej tej vladni relifni akciji gre zato, da se obvaruje le "nam

mer Martinu, toda to ni pravilno, ker sta to čisto različna karakterja v politiki, v znanju in v nazorih. Gleda Ruetherja so nekateri časopisi v času zadnje konvencije UAW tolmačili, da je napačno, ker se ga označuje za desničarja po vzoru voditeljev unije AFL. Rueher se je zameril med vojno avtih in drugim magnatom, ker jim je dokazal, kako bi lahko povečali produkcijo brez večanja stroškov za zvezno vlado in brez še večjega izkorisčanja avtih delavcev. Zato so ga napadali vladni uradniki, magnati korporacij in cerkvenjaki. In z druge strani pa takozvani levičarji, ki so ga hoteli poriniti na stran, pa je končno na njih. Take razprtje nastajajo pa če jih hočemo ali ne. A je dobro, da njihine vzroke poznamo, namesto da bi sodili pristransko. Ako se bo Reuther izneveril delavskemu razmerju, bo tiste, ki verujejo vanj, razočaral. A v zgodovini delavskega gibanja ne bo on ne prvi ne zadnji, ki bi to storil. Kajti imamo jih na levici, v centru in na desnični. Sploh je v tej deželi bilo še zelo malo res za vedenih unijskih voditeljev. Eden najbolj znanih je pokojni Eugene V. Debs, ko se je pred mnogimi leti udejstvoval med želevnicarji, in drugi R. H. Maurer v Penni.

Da se povrnetem k začetnemu stavku. Klub št. 114 bi bil detroitski naseljni še vedno potreben in bi obstajal, če bi imel skupino takih, ki bi hoteli prihajati na sejo, ga vzdrževati in vrijeti njegove aktivnosti. Zato sem takrat rekel, da ga bom podpiral tudi ako ne bom več v Detroitu živel.

Sovjetska unija se imenuje za zvezno socialističnih republik, a vodi jo komunistična stranka. Izveda je odpravo kapitalizma in državo gradi na temelju, da naj bodo prirodna in industrialna bogastva last vseh. To je tudi naše stalešice in bilo je stalešice socialističnega gibanja, ko je šlo v dobi fevdalizma in avtokracije skozi najtežje boje in voditev. Ima pa bili ali pobijani ali pa vrženi v ječe. Naše gibanje gre torej naprej, toda ne po skokih.

Kar se tiče vodilnih politikov našega vladajočega sloja, hodijo po poti, o kateri se lahko reče, da jim je o Vatikan začrnil. Kam bomo prišli, nam bo bodočnost pokazala. Kaj dobrega ni pričakovati.

V Proletarju je bilo že pripovedano, naj eksekutiva JSZ preskrbi za aranžiranje bodočega zboru naše zveze in Prosvesne matice. Kot na prejšnjih zborih, lahko tudi na tega dobitimo ne samo direktno člane JSZ temveč predstavnike društev, ki so v Prosvesni matici, zastopnike zdrug, domov itd. Na ta način lahko dobimo skupaj ob primerenem času okrog sto ali nad sto predstavnikov našega ljudstva. In pripravljeni moramo biti z dobrim programom in ljudi z njim v naprej seznaniti, da se na zboru ne bomo prerekali kot se je bilo treba zaradi politike Normana Thomasa ter njegovih pristašev na kongresu v Clevelandu. Dobre volje je treba z vseh strani, pa bomo spet lahko delovali kot je v sedanjih razmerah največ mogoče. Saj vidimo, da isti ljudje, ki so delali ali še delajo v JSZ, so med prvimi delavci tudi za JZR in sedaj v SANS-u. Torej le nismo vsega napora vrgli proč, ker dokazano je, da je napredna struja med nami proporčno jačja kot med priseljenimi drugih narodov.

Peter Benedict.

Lovski psi v nevarnosti

V Chicagu se je ustanovila družba tátov, ki preži na lovski pse. Jemlje jih otrokom, ki jih vodijo po praznih lotah, love jih na dvoriščih in kjerkoli. Nato jih odpeljevajo v tuja mesta in prodajajo lovecem na divjačino.

Sympathy is best expressed by FLOWERS Sent to the funeral Chapel

Dobičkarji glavna ovira obnove v zapadni Evropi

John Barth, ameriški povečalec v Londonu, ugotavlja, da je v Angliji in zapadni Evropi preveč profitarjev, ki živijo na račun starega sistema izkorisčanja. To je vzrok, da se ta del Evrope ne more postaviti na lastne noge, da se ne more ekonomsko osamosvojiti.

To velja zlasti za Anglijo, kar preprečuje obnovbo po Marshallovem načrtu. Distribucija potrebnih je v rokah profitarjev. Isto se godi v zapadni Evropi po vseh državah. Največ dobica počanja je prekupevalec ali middleman, namesto da se bi potreščine prodajale naravnost konzumentom.

Ta zastareli sistem preprečuje, da se obnova ekonomije ne more izvršiti. Cene produktov so izredno visoke, ljudske mase pa morajo drago plačevati, ako so hočeli preživeti. V Angliji je izmed vseh štirih delavcev eden zaposlen v biznisu distribucije.

Stafford Cripps, novi angleški ekonomski minister, ki si prizadeva, da uredi angleško ekonomijo, razume ta položaj. Dejal je, da upa, da mu bo uspelo ustaviti dobicijev prekupevalec in meštarjev. On skuša, da bodo šli delavci delat v tiste industrije, ki so najbolj potrebeni. "Producija nepotrebnih stvari se mora omejit," je rekel Cripps.

Izvoz premoga na Irsko

V prvih desetih mesecih tega leta je Irsko importirala 704,568 ton premoga iz Zedinjenih držav. Amerika je izvozila velike količine tudi v druge evropske države, največ v Italijo, ker sama itak nima premoga. Kara je Italija producirala v svojih mejah pred zadnjim vojno, je priselila iz Istre in nekaj malega iz ostale Primorske, torej iz osefija, ki je sedaj pod Jugoslavijo.

NIŽANJE PRIHRANKOV

Vloge posameznikov, označene za prihanke, so bile v prvem četrletju tega leta polovico nižje kateror in isti dobi lansko leto, in najnižje od 1. 1940 naprej. A to se ni vse, kajti ne le da večina ljudi sedaj ne more več kaj prida prihraniti, ampak jih mora na milijone posegati za svoje vzdrževanje vsled draginje po prejšnjih prihrankih.

PRODAJALNI DAVEK BELEŽI POVIŠEK

Nakupni ali prodajni davek v državi Illinois je v oktobru državi prinesel \$14,207,479, ali \$1,173,884 več kot isti mesec leta 1946. V desetih mesecih tega leta ji je prodajni davek prinesel \$124,901,033, ali \$23,673,712 več kot v enaki dobi lanskega leta. Poleg tega je davek na gasolin, avto in cigarete tudi prisnel državni blagajni več kot lani.

Petač v zaporu zelo dobro živi

Pariza poročajo, da stane državo za vzdrževanje maršala Petača v zaporu na otoku Yeu. Od omrnjene vsote dobi vojaške posadke, ki ga straži, \$1,260 za vzdrževanje, polovica ostale vsote gre za najemnino, druga polovica pa za hrano. Petač v zaporu zelo dobro živi, ker mu dajejo sredstva sorodnika iz njegove in svoje imovine.

Seznam priredb slovenskih organizacij v Chicagu

Organizacije v Chicagu in okoli, ki žele imeti svoje prirede označene v tem seznamu, naj nám sporočate podatke, enako tudi pojavke v slučaju pomot.

Slavija št. 1 SNPJ, Silvestrov zavaba 31. decembra v jednotini dvoran.

SANS, podružnica št. 2, priredza januarja prihodnje leto. Točen datum bo oznanjen pozneje.

Centrala Šansov podružnica — slavnost proslave tretje obletnice osloboditve Slovenije in Jugoslavije v nedeljo 2. maja 1948 v dvorani SNPJ.

Mučenik lastnega pohlepa

Poročilo iz Ljubljane

"Ameriška domovina" je v svojih številkah z dne 25. julija in 5. avgusta ustvarila za svoje propagandne namene novega mučnika Jožeta Stupica, provizorja v Hinjah na Dolenjskem. Zupnik Jože Stupica je bil res arstiran 27. marca 1947, toda ne kot cerkveni zastopnik, ampak zaradi kaznjivih dejanj, vsled katerih mora pred jugoslovenskimi sodišči odgovarjati vsek jugoslovanski državljan.

Aretirani Jože Stupica je znal organizirati pošiljanje paketov cd Slovencev v ZDA na svoje lastno ime za uboge in po vojni prizadete farane. Hinje so bile požgane tukom vojne in ni bilo stanje kmecev zavidenja vredno, ker jim je vojni požar vpepel njihove hiše v gospodarska poslopja. Ostali so brez oblek in čevljev. Dobro sreči naših ameriških Slovencev ni moglo mirno gledati, kako trpijo njihovi dolenski rojaki. Na tisoče paketov je prihajalo in se prihaja na Dolenjsko, ki je najbolj trpela med vojno od vseh slovenskih pokrajin. Zopet se je uveljavila slovenska vzajemnost in čut pomaganja rojaku v nešreči. Na poziv nekaterih ameriških katoliških listov so pričeli prihajati paketi tudi na Jožeta Stupico. Do tukaj je vse v redu in bi ljudje v Hinjah lahko prejemali pakete, katerih so bili, takoj potrebni, kot tisoči in tisoči ostalih Slovencev.

Toda Jože Stupica, ki je prejemal pakete brezplačno, ni počkal clovekoljubja, kot so ga naši ameriški rojaki, ampak je svojim bosim in raztrganim faranom zaračunal vsak predmet, ki ga je delil iz paketov. Ni pa računal po cenah, ki so predpisane na tekstilne predmete in obutev v Sloveniji, ampak je šel po grabežljivi poti črnoboržjanec. Hinjski farani so prodajali zadnji rep iz hleva, da bi si mogli kupiti za svoje otroke čevlje in perilo. Kar je uslo nemškim roparskim rokam, ni uslo župnikovi blagajni.

Ljudstvo je mrmalo ob nedeljah po maši, na njivah pri delu, na sestankih volilcev. Ljudje so spraševali, zakaj lahko sosedne vasi okoli Žužemberka dobivajo od svojih znancev in prijateljev iz Amerike obilico blaga v paketih, ne da bi plačali niti centa za to, a Hinjani pa so morali plačevati po 1000 in še več dinarjev za par čevljev. spodne perilo itd.

Ljudska oblast, izvoljena od ljudstva samega, ni smela izigrati zaupanje ljudstva in je Stupico prijela ter začela celo zadevo raziskovati. Ko so ljudje videli, da se nova oblast ne boji nobenega gospoda, ne civilnega ne cerkevnenega, so odprto in brez strahu iztresli pred sodniki svoje pritožbe. Tako je povedal delavec Alojz Obrstar, rojen v Selih in sedaj stanujec v Lopati, ki spada pod Hinje, da je moral plačati župniku Jožetu Stupici 400 dinarjev za par nizkih čevljev (\$8). Se več stotkov je moral odšteti župniku Janez Molak, ki mu je moral plačati manj kot 1600 dinarjev (\$32) za par moških in ženskih čevljev; za dve moški obleki, za spodnje hlače in za pullover sweater je pa moral dati kar cisto nov sod 400 litrov velikosti.

Kadar se spomnite svojev v starem kraju, pošljite jimi lanski in pa letošnji Ameriški družinski koledar! Stane letošnji \$1.65, lanski \$1.50. Pošljite nam naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.

NAJBOLJŠA POMOČNIKA PRI UČENJU ANGLEŠČINE IN SLOVENČINE STA ANGLEŠKO-SLOVENSKI BESEDNJAK

Cena \$5.00

IN
ANGLEŠKO-SLOVENSKO BERILO

Cena \$2.00

Autor obeh knjig je DR. F. J. KERN

NAROČILA SPREJEMA

PROLETAREC

2301 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO 23, ILL.

Italija je odvisna od pomoči iz Amerike

Samo reveži so bili plenkočpuškega Stupice in ti so nastopali proti njemu pred izpovednimi organi. Ubogi Jože Sporar iz Vel. Lipja št. 3, Turk Marija iz Vel. Lipja št. 18 in toliki drugi so popolnoma razlagli takšno socialno srce Stupice, ki je dvakrat ociganil slovenske rojake: One v Ameriki, da so si odtrgali od svojih skromnih sredstev, in one doma v požganih domovih, ki so upali in verjeli v pomoč vsakega slovenskega človeka, v talarju ali brez talarja.

Seveda ni mogla biti po volji Jožetu Stupici oblast, ki je vzlrasla iz ljudstva in sodila po pravici ne glede na socialni položaj krivca, ne glede na to, ali so bile njegove roke žulfave od dela ali pa samo gladke od štetja bankovec. Zato je v pismih in dopisih v Ameriko blatil in obrekoval slovensko ljudstvo, ljudske odbore in ljudska sodišča.

V treh mesecih preiskovanja v novomeških zaporih je Stupica spoznal neizprosno pot ljudske pravice, ki je izkopal vso njegovo moralno bedo. Nobena sila ni bila uporabljena proti njemu, pač pa težke obožbe njegovih faranov. Ker je bil slabega zdravja, je bil poslan v bolnišnico. Zdravnik preiskovalenega zapora, znani bivši plezalec in alpinist dr. Vladimir Kajzelj, ga je pregledal 3. junija 1947 in utovaril, da boleha na degeneraciji srčne mišice. V bolnični se mu je stanje poslabšalo ter je uprava bolnišnice ugotovila njegovo smrt dne 24. junija 1947 zaradi "anemija pernicioса—myodegeneration cordis comp."

Stupica je bil mučenik, toda ne mučenik v službi cerkve ali pa svojega ljudstva, ampak mučenik svojega lastnega pohlepa. Njegova krivda je v toliko večja, ker je zlorabil zaupanje ameriških rojakov in revščino pogorelcev v vojnih sirotih. Nikogar ne preganjo ljudske oblasti, ne duhovnikov in ne drugih ljudi, ki prejemajo in delijo vsebine paketov iz Amerike. Na tisoče pisem in izjav o tem priča vsak dan. Stupica je pa sam sebe spravil v nesrečo, ker pač ne more nobena poštena oblast na tem svetu dovoliti takšno počnjanje kot ga je on zagrešil.

"Ameriška domovina" pa hčce s svojim pisanjem nadaljevati krivčno postopanje pokojnega Stupice. Ona bi hotela izpodkobilati zaupanje ameriških rojakov in poštene uprave v Sloveniji. Ona bi zelela, da bi dar dobiti ameriških rojakov izkorisčan v politične namene. Ona si prizadeva, da bi bili paketi plačani in preplačani za gonjeni proti lastni starci domovini.

Slovensko ljudstvo, od njega izbrane oblasti bodo takšne poskuse zatrle, z veseljem pa pozdravile vsako socialno dejanje, ki hoče biti samo prizadevanje za težke žrtve slovenskih ljudi v njihovi borbi za svobodo in socialno pravico!

Kadar se spomnite svojev v starem kraju, pošljite jimi lanski in pa letošnji Ameriški družinski koledar! Stane letošnji \$1.65, lanski \$1.50. Pošljite nam naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.

Ko Vas ZAPEKA
naredi 'TRDOVRATNE
KOT MULO'

Ne jezite se na družino in prijatelje.

Vzemite raje Trinerjevo Grenko Vino!

(A) Zapeka bo naglo odiegla

(B) Dobili boste DODATNO zdravo pomoč Vitamina B-1.

Varno za vsakega člena družine.

Rabi se čez 60 let.

TRINERJEVO
GREJKO VI

Komentarji

(Konec s 1. strani.)

Italija, ki ima okrog 50.000.000 prebivalcev, je edinstvena država na svetu v tem, da ji manjka surovin: premoga, železa, olja, bombaža in kavčuka, prideva pa komaj 75 odstotkov zita za prehrano svojih prebivalcev.

Zelo stoletje je Italija bila odvisna od "nevredne imovine" — od denarja, ki so ga svojcem pošljali izseljeni in od milijonov dolarjev, ki jih je prienehal turista. Dohodki slednje so bili ogromni, kajti na tisoče turistov iz vseh krajev sveta je prihajalo v Italijo na ogled starinskih zanimivosti iz dobe pred prihodom krščanstva.

Mussolini si je zelo prizadel, da napravi iz Italije samostojno državo v ekonomskem in političnem smislu. Sicer mu je s svojim blufanjem uspelo, da so mnogi drveli za njim, ker je brenkal na nacionalistične strume in jim objavil obnovbo rimskega cesarstva; na drugi strani pa je razvil vlad korupcije. Skrual je digniti poljedelske pridelke, kar pa mu je ledemo uspelo. Njegov "vpliv" je bil zgrajen na bahariji, medtem ko so ljudske mase garale in se slabje prezivljale.

Glad je že od nekdaj grozil Italiji, ker sama ni mogla proučirati dovolj za prehrano svojega ljudstva. Pred zadnjo vojno je Italija uvažala velike monzine žita iz Ogrske in Romunije, toda sedaj so ji te žitnice zaprete, niti nima denarja, da bi kupila potrebne količine žita. Zato lahko gleda na vir pomoči v žitu edino le na Ameriko.

Včet Kot 60 odstotkov hrane v Italiji obstoji iz žitnih predelav. Pomanjkanje mesa je tudi občutno, medtem ko imajo Italijani dovolj rib. Pred vojno je Italija uvozila 600.000 ton žita. Letošnji pridelek žita je znašal samo 179 milijonov busiljev, pred vojno pa 264 milijonov busiljev žita. Tudi pridelek korenje je zelo padel. Pred vojno je importirala 8 milijonov ton premoga iz Porurja, sedaj pa ga dobi komaj 5 milijonov ton letno iz Amerike.

Ekonomske položaj Italije je slab v vseh pogledih, zato je odvisna od uvoza iz inozemstva, a denarja pa ni. Tu pridejo v posev dajatev iz Amerike, kar pomeni ekonomsko in politično odvisnost.

Letošnji Miklavž bo baje revnejši

Poročila pravijo, da bo Miklavževa vreča lètos precej lažja vsle visokih cen igraè, ki bodo stale 10 odstotkov več, kar naznanja American Toy Institute. Ze lani so bile igraè predrage za mnoge družine. Punkè z znanko "Ragged Ann," ki so včasih stale \$1 in \$2, sedaj stanejo od \$4 do \$10. Majhen vozicek, ki je stal \$1, bo letos stal \$5. Starši, ki igrajo Miklavža za svoje otroke, bodo letos moral globoko poseci v žep, če bo v njem kaj ostalo.

Kadar se spomnite svojev v starem kraju, pošljite jimi lanski in pa letošnji Ameriški družinski koledar! Stane letošnji \$1.65, lanski \$1.50. Pošljite nam naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.

Ko Vas ZAPEKA
naredi 'TRDOVRATNE
KOT MULO'

Ne jezite se na družino in prijatelje.

Vzemite raje Trinerjevo Grenko Vino!

(A) Zapeka bo naglo odiegla

(B) Dobili boste DODATNO zdravo pomoč Vitamina B-1.

Varno za vsakega člena družine.

Rabi se čez 60 let.

TRINERJEVO
GREJKO VI

Pojasnila na vprašanja o dobivanju svojcev v Zedinjene države in drugo

Vprašanje: Prejel sem pismo

od svojega strica v starem kraju, ki se je rodil v Italiji, kjer še živi. Rad bi, da bi mu pomagal priti v to deželo. Jaz pa sem medtem doganal, da je italijanska kvota, kot one večine evropskih dežel, izčrpana oziroma napolnjena za več let naprej.

Vprašanje: Moj nečak je vojni ujetnik britanske armade v Angliji. Rad bi prišel v to deželo. Kaj morem zanj v tem pogledu storiti?

Odgovor: Dokler je vaš nečak smatran za vojnega jetnika, tako dolgo ne more zaprositi za ameriško visto, da bi prišel v Zed. države. Kakor hitro pa je spuščen na prostvo mu lahko pomagate, da pride k vam v Ameriko. Takrat mu lahko pošljete izjavo jamčenje. Ko to prejme, naj gre v najbližnjemu ameriškemu konzulatu in vloži prošnjo za ameriško visto. Ako ste vi najbljžji sorodnik tega nečaka v Zed. državah, tedaj bo uvrščen v kvoto. Ravno sedaj je mnogo prosen za vstop v Ameriko, radi tega bo vzel dokaj časa preden pride na vrsto. Njegova pripustitev v to deželo pa seveda ni zavisna le od kvote — zadostiti mora tudi vsem drugim predpisom in zakonom naseljevanja v Zed. države. Najboljše je, da skušate dobiti nadaljnje nasvete in podatke, da bovaš nečak spuščen na prostvo ter ne bo več imel statusa vojnega ujetnika. — Common Council

Porastek prebivalstva Zed. držav

Cenzusni biro naznana, da je prebivalstvo Zedinjenih držav v zadnjih sedmih letih naraslo z 8.9 odstotkov do 1. julija tega leta. Skupno prebivalstvo znaša 143,882,000. Porastek prebivalstva so zaznamovale vse države razen enajstih.

Porastka niso imele države Severna in Južna Dakota, Nebraska, Zapadna Virginija, Kentucky, Alabama, Mississippi, Arkansas, Oklahoma, Montana in Idaho, marveč so imele še zgodne. Lani pa se je nazadovanje prebivalstva ustavilo tudi v teh državah.

Največji porastek na prebivalstvu je imela v zadnjih sedmih letih država California, namreč 48 odstotkov. Njeno prebivalstvo je 1. julija znašalo 9,876,000. Na drugem mestu je država Oregon, ki je pridobila na prebivalstvu v tej dobi 39 od-

stotkov.

District of Columbia (glavno mesto Washington) 29 odstotkov, država Washington 28 odstotkov, Nevada 27%, Arizona pa 31% ter druge države manjše odstotke.

V teh številkah ni vključeno število vojakov, ki se nahajajo v tujini, največ na Japonskem in v Nemčiji ter na ducale drugih krajih po vsem svetu.

Dočim je porastek prebivalstva v tej dobi v državi Illinois znašal okrog 5 odstotkov, je znašal v Ohio 12%, v Pensylvaniji pa nekaj nad 3%. Michigan je imel 18% porasta. Wisconsin je imel manj kot 5% in Minnesota manj kot 4%.

Prebivalstvo se je v tej dobi najbolj skrčilo v Severni Dakoti, namreč za 14%, v Južni Dakoti za 12% in v Montani za 11 odstotkov.

Največ prebivalstva so pridobile države ob Pacifiku: California, Oregon, Washington, Nevada in Arizona. Država New York je imela 4.5% porastka.

Največ prebivalstva imajo države New York, ki ima 14,000,000 ljudi, Pennsylvania 10,000,000, California nad 9,000,000, Illinois nad 8,000,000, Ohio več kot sedem in pol milijona in Texas sedem milijonov.

Stevilo prebivalstva se množi ne samo v Zedinjenih državah, ampak tudi na Japonskem in v Nemčiji, ki sta bila v zadnjih vojni poraženi. Sovjetska unija beleži velik naravnen porastek prebivalstva, poleg tega pa je po vojni pridobila na ozemlju, kjer živi več milijonov ljudi.

Turistika prinesla Angliji nad \$72,000,000

Angleški vladni urad za turistično poroča, da so turisti — bilih jih je 312,000 vsega skupaj — v prvih desetih mesecih tega leta postigli v Angliji \$72,000,000. Nad 90,000 turistov je bilo iz Zed. držav, drugi so bili iz Kanade in ostalih angleških dominjonov, iz Evrope in raznih drugih krajev po svetu.

Ako je številka v oklepaju na vašem naslovu nizka kot pa je tekoča številka Proletarca (vid

CAUSE OF HIGH PRICES

The cause of high prices is profit and the other take of parasitism. It is not exports. Total exports for the first half of the year were \$7,553,000,000. Of this imports offset \$2,944,000,000, leaving a balance of \$4,609,000,000. This balance is two per cent of the \$200 billion industrial potential of America. It has nothing like the influence on prices that is exercised for instance by the simple fact that selling costs on the whole are greater than production costs.

Neither have wages shoved the prices up. To anyone who looks at the question with the same scientific thinking he applies to a stalled car, it should be obvious that so long as the entire series of wage increases were sought to try to catch up with higher prices, they could no more have caused the rise in prices than the boiling kettle could have made the fire burn. It should also be obvious that so long as real earnings have been going down instead of up, they could not have been exerting any upward push on prices, it is impossible.

Prices have gone up for the simple reason that no one sells anything any cheaper than he has to. Anyone who did would be called a damned fool by his associates. It's that simple. As long as all that is offered can be sold at the price quoted, there is no reason to expect prices to come down.

Why has not increased production brought enough on the market to check the rise in prices? For the simple reason that we who do the producing have our work assigned to us—and we are assigned to doing either more and more useless work, or more work for the useless people, and less work for ourselves. Those who lay out the chores for the working class do not want to see us get a better deal... and so the obvious remedy is that labor should organize as a class and lay out its own chores.

Validity of Divorces Granted In the Various States

Justice Jackson's proposal that the Supreme Court hand down a clear-cut decision on the validity of divorces granted in the various states—a decision that "simple people can understand and live by"—served at least to dramatize an absurd and very troublesome situation in which an American's marital status may change if he crosses a state line. At the time, the court was hearing two cases in which Massachusetts courts had invalidated divorces granted in Nevada and Florida. The Justice urged the court to do something definite, since previous rulings were conflicting and confusing. Justice Frankfurter took up the cudgels for precedent. "The people who wrote these opinions may be in their graves," he said, "but the wisdom of their opinions lives on." This argument seems misplaced, if the opinions contradict each other. We are not sure that the Supreme Court should or could bring order out of this chaos, but certainly order should be made. Theoretically, the best solution would be the passage of uniform divorce laws which really coincided with the mores of a country where, for better or worse, divorce has become an accepted device for the pursuit of happiness. The trouble is that the end-products might be laws which would make divorce uniformly difficult and so encourage devices, legal and illegal, for getting around them. Perhaps a more sensible idea would be to press for a convention by which each state agreed to recognize the divorces granted in every other state.—The Nation.

The Story About the Man Who Had Been Drinking

By RAYMOND F. HOFSES,
Editor, Reading Labor Advocate

THE MORNING AFTER election day I arrived at the office early, pulled a sheet from the daily calendar and thought of a story. It was that old one which most of you have heard before but, because it illustrates a point, I'll tell it again.

It's the story about the man who had been drinking too heartily and the homely lady. The intoxicated gentleman looked into the lady's face and solemnly announced: "Lady, you're the ugliest woman in the world." To which the old lady haughtily replied, "Don't talk to me, you're drunk."

"I know I'm drunk," chuckled the man, "but tomorrow when I'm sober again you'll still be the ugliest woman in the world."

If you were intoxicated with the hope of victory on Tuesday morning, Nov. 4—if you thought that the voters of Reading would strike a puny blow at the economic system that breeds social inequalities, uncertainty, crime and war—you are sober now. The people again rejected Socialism.

But the capitalist economy is still the ugliest thing in the world.

OLD PARTY VICTORIES don't change anything; they aren't intended to.

And so it is that the same evils about which the people have been complaining, and the same dangers which menace their future, remain as firmly fixed upon society as the wrinkles that criss-cross a homely woman's face.

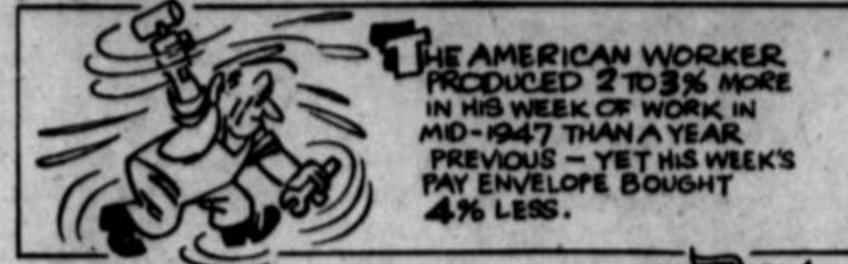
We still have a community in which rackets—legal as well as illegal—are tolerated and condoned.

We still have a nation in which the people depend upon resources that are owned by a few; in which profiteering is rampant; in which values are shrinking and liberties are retreating before the advance of controls that are slanted to the advantage of an owning class.

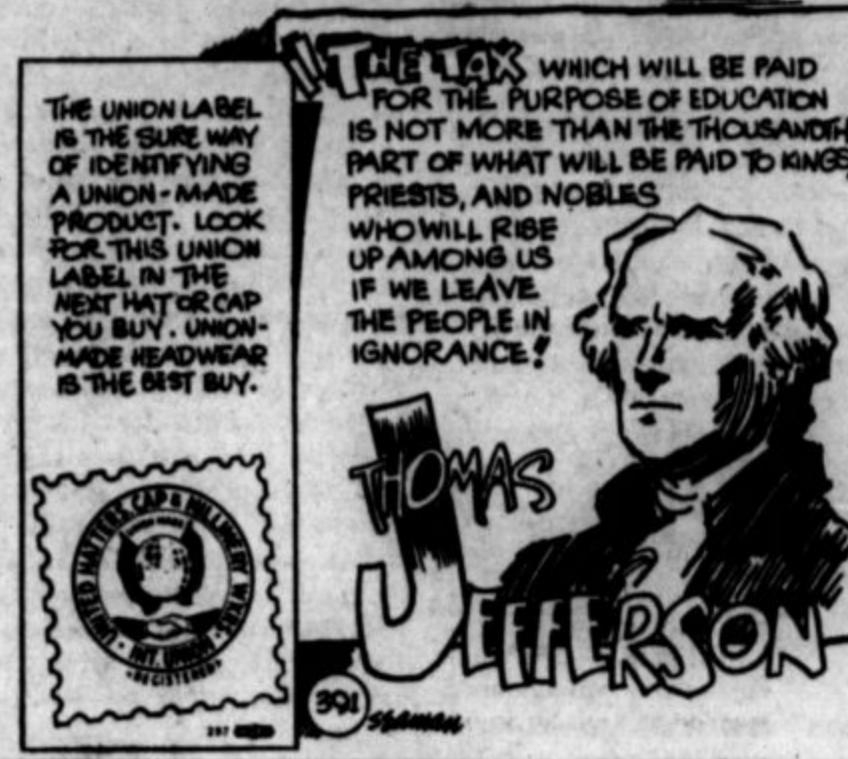
We still have a world in which peace can not live.

PROLETAREC

THE MARCH OF LABOR

THE U.S. AGRICULTURE DEPARTMENT REPORTED THAT MEAT ANIMAL PRICES AVERAGED ABOUT 50% HIGHER DURING THE FIRST HALF OF 1947 THAN UNDER PRICE CEILINGS OF A YEAR EARLIER.

What's Wrong With Our Schools?

The United States has gone as far as any country in the world in opening to its children the door of the schoolhouse. Of course, some states have lagged; Virginia, for example, under the Byrd machine.

But, in the main, we've done a good job. However, for years friendly observers have felt there was "something wrong" with our system. Our children didn't get the kind of education we wished them to have.

Perhaps the answer is to be found in the much-publicized story from Denver. Teachers attending a convention of the Colorado Education Association were subjected to a quiz on American history. They fell down on such questions as "Which side did the Tories favor in the American Revolution?" and "Who assassinated Lincoln?"

Obviously, a teacher who can't answer those questions should be removed from the schoolroom. Perhaps the quiz answers our doubts about our educational system. We need teachers who are better equipped and, if we are to have them, we must be prepared to pay proper wages. — Labor.

Shut Them Up If You Do Not Like What They Say?

By ALLAN L. SWIM

Freedom and civil liberty have taken an awful beating in this country since the end of the war.

The disgusting thing about it is that most of the curbs have been imposed under the guise of "protecting the democratic way of life."

Blame it on the hysteria that follows war. Blame it on the Republicans—or on the Southern Democrats—or on the "reactionaries"—or on the "domestic fascists."

Blame it on whomever you like, but recognize it for what it is and refuse to be quiet or complacent about it.

Too few persons have been willing to buck the trend. Too few have said publicly, "This is not Americanism."

All labor union officials have been asked to sign affidavits that they are not Communists.

Groups of government workers have been subjected to a "purge" system which prohibits them from confronting their accusers.

Editors of union newspapers have been forbidden by law to write what they think about political candidates.

Union members have been arrested and fined merely because they distributed printed matter.

Race and religious prejudices have been exploited in successful attempts to prevent workers from forming trade unions.

A Congress that came into power on reaction to wartime restrictions enacted legislation designed to weaken or destroy labor unions. Then, in effect, it said:

"Employers, regardless of their records or their affiliations, can utilize this law as they see fit—but union officials cannot use it until AFTER they have signed affidavits and filed financial information."

Is it any wonder that labor leaders gag over the idea of being asked to sign a "pledge" before they can utilize a law that they dislike—a law designed to harm their organizations?

There is nothing fair or democratic about such a set-up. There is nothing American about requiring men to declare they're inno-

cent before they're accused of being guilty.

What's behind all of this strange business? What does it mean to the man in the factory, the school teacher, the fellow who sells insurance?

Behind it all is a struggle for power—a struggle between liberalism and conservatism, between radicalism and reactionism, between those who believe in strong human rights and those who believe in strong property rights.

Hysterical thinking and careless talking play important parts. Greed for wealth, and fear that this country may swing too far to the left are major factors.

Maybe this is making it a bit too simple, but simplification is needed.

The average American feels the effects of the current trend every time he buys groceries or clothes—every time he makes an expenditure.

That's because those largely responsible for violation of civil rights also are largely responsible for today's outrageously high cost of living.

This group—call it "big business" if you can't think of a better term—obviously has no intention of curbing its excesses, though it may try, through its spokesmen in Congress, to place further curbs on those who oppose its tactics.

The worst thing about the whole set-up is that a real effort has been made to silence those who have been abused. A nation is in real danger when this happens.

A Prediction for 1955

During the war, the United States was the world's supplier, sailing materials throughout the world in American ships.

By 1955, the United States will depend, not on her own ships to carry supplies to the world, but on British ships and British ships alone.

The reason is simple: America, with everything, is building ships at the rate of about 200,000 gross tons a year. England, on the other hand, is building ships at the rate of 2,100,000 tons a year, in spite of her hardships.

England, down but not out, has her eyes on the future. Our American shipbuilding business is afraid.

Marshall Sets War Losses at 15,000,000

Figure Does Not Include
Civilians; Monetary Cost
Declared "Incalculable"

The number of killed and missing in World War II reached the staggering total of more than 15 millions. That included only military personnel. How many civilians were sacrificed may never be made known.

Authority for those statements is Secretary of State George C. Marshall. They appear in an article written for the "Encyclopaedia Britannica."

The United States lost 295,904, or one in every 500 of the 1940 population. Russia was the biggest loser—7,500,000, or one in every 22 of its population.

Marshall didn't undertake to estimate the money cost of the war, which he described as "incalculable." Great as it was, however, it was dwarfed by much larger losses in the destruction of civilian property.

Hooray for Brother Hoffman

With all this furor about loyalty and the accompanying investigations into the loyalty of union officials and members, via the non-Communist affidavits of the Taft-Hartley Law, it is indeed heartening to learn that in our midst there is one group of personages whose own loyalty is so far beyond question and so very safe from suspicion that they are legally protected from investigation.

We gleaned this stimulating information from an Associated Press story out of Washington, in which the chief roles were played by Congressman Clare Hoffman of Michigan and the U. S. Civil Service Commission. Hoffman, as chairman of the House Expenditures Committee, had called the Civil Service Commission members before his committee to explain why the names of several members of Congress and the wives of at least two Senators had been listed in connection with the loyalty investigations the Commission has been making among Government employees in conformity with President Truman's personal order of several months back.

Associated Press reports that the commissioners agreed they have no legal right to investigate the loyalty of members of Congress and promised to remove all material relating to them from the Commission's loyalty files.

It would be a fine state of affairs, to say the least, if members of Congress, so busily engaged in pursuing their many investigations into the labor movement, the movies, the organized consumers groups, and other such highly dangerous associations and institutions, were forced to call a halt to their patriotic endeavors in order to submit to investigation themselves. We say the Fraternal Order of Congressional Investigator owes a standing vote of thanks to Brother Hoffman of Michigan for his cleverness in uncovering the subversive activities of the Civil Service Commission.—The Brewery Worker.

When he goes to pay his grocery bill, his clothing bill, his rent, his drug bill, his doctor, or to sum it up, 'the butcher, the baker, the candlestick maker,' he finds they want more cash.

'When he gets through, he's lucky if he has enough left to take care of his utility bills and buy a dime cigar.'

The arrangement that has been kicked back and forth until it is worn to a frazzle is that continued increases of wages create inflation.

In the past, maybe labor has been somewhat to blame for higher prices, but labor hasn't been demanding increased wages every week, whereas prices of many commodities have advanced from week to week, and in some instances from day to day.

The finger of accusation must be turned in some other direction, besides that leading to labor.

A little more laughter, a few more tears,

And we shall have told of our increasing years;

The book is closed and the prayers are said,

And we are part of the countless dead.

Thrice happy if then some soul can say,

"I'm better because he passed my way."

Better Be Quiet

The newly-rich woman was trying to make an impression.

"I clean my diamonds with ammonia," she said, "my rubies with Bordeaux wine, my emeralds with Danzig, brandy, and my sapphires with fresh milk."

"I don't clean mine," said the quiet woman sitting next to her. "When they get dirty I just throw them away."

WHITHER BRITAIN?

American foes of democratic Socialism find much comfort in a recent by-election that was lost by the British Labor candidates. Socialism, they say, is not working in England. It is about to be repudiated by the people. And great is the glee of American exploiters.

We wouldn't be too surprised if the British Labor Party were to fall. Even Englishmen can not be expected to give their approval to shortages and controls for a long period of time. And, since the British Laborites insist upon maintaining democratic forms and usages, the people have the power to make a change when they get ready for it.

What would surprise us, however, would be the return of Tories and Conservatives to power without the loss of freedom.

We fearlessly record our belief that the old order of free enterprise never will return to Britain or to the rest of the world. And we predict for the record that Tory rule will result in even greater controls, not only of industries but of workers as well.

Giving the power of government to Churchill and his crowd won't add so much as a single pound of coal or a yard of cloth to the things that England has to sell and to use. It will merely mean that the British people will be forced to conform to austereities they could not be persuaded to accept.

Current history confirms the statement that the fall of Socialist power is accompanied by a rise of fascist rule. In refusing self-discipline people expose themselves to the discipline of a master class.

In an economic and social crisis it is necessary that people co-ordinate their efforts. Intelligent men can stand together. Others will be bound together like the rods of a Roman fasces.

It will be a sad day for world democracy if British Socialism

will always be ready to sacrifice democracy for their own class privileges. — Reading Labor Advocate.

MAN, THE MIRACULOUS!

This parable, by an unknown author, illustrates the sad dilemma into which civilization has drifted:

Man can circle the earth without touching the ground; man can kill other men many miles away; man can weigh the stars of heaven; man can drag oil from the bowels of the earth; man can compel an icy waterfall to cook his meals hundreds of miles from the stream; man can print a million newspapers in an hour; man can breed the seeds out of oranges; man can coax a hen to lay 365 eggs in a year; man can persuade dogs to smoke pipes and sea lions to play guitars. Man, in other words, is quite an ingenious and remarkable package of physical and mental machinery.

But when this astonishing person is confronted with one problem, he retires to his hut defeated. Show him six men without money and six loaves of bread belonging to men who cannot use it, but who want money for it, and ask him how six hungry men can be put in possession of the six surplus loaves, and watch him then. It is then that man attends conferences and appoints committees and holds elections and cries out that a crisis is upon him. He does a score of useless things and then retires, leaving in the shivering twilight the tableau of six hungry men and the six unapproachable loaves. — Lansing Labor News.

Southern Editor Defends Workers' Wages

From out of the South comes a defense of labor—and a rattling good defense, too! A friend in Greenville, Texas, sends us an editorial which recently appeared in the "Evening Banner" of that city. The editor wrote:

"It is hardly fair to toss word-bombs of criticism at the laboring man today, when he asks for a little more cash in his pay envelope.

"When he goes to pay his grocery bill, his clothing bill, his rent, his drug bill, his doctor, or to sum it up, 'the butcher, the baker, the candlestick maker,' he finds they want more cash.

"When he gets through, he's lucky if he has enough left to take care of his utility bills and buy a dime cigar.

"The arrangement that has been kicked back and forth until it is worn to a frazzle is that continued increases of wages create inflation. In the past, maybe labor has been somewhat to blame for higher prices, but labor hasn't been demanding increased wages every week, whereas prices of many commodities have advanced from week to week, and in some instances from day